

Олена Ярошинська
(Умань, Україна)

ТЕНДЕНЦІ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ В ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Освіта – одна з небагатьох сфер життя, яка задовольняє культурно-освітні запити особистості і суспільства, формує загальнокультурний, науковий і професійний потенціал фахівця з врахуванням змінних потреб економіки, ринку праці та процесу інтернаціоналізації. В зв'язку з цим проблема зіставлення економічних, соціальних характеристик та моделей освіти різних країн і народів залишається актуальною для педагогіки в цілому та професійної освіти зокрема.

Одним із головних аспектів соціальної політики держав світу сьогодні виступають реформи в освіті, які набули глобального характеру. Відмінною рисою освітніх процесів кінця ХХ початку ХХІ століття є динамізм системи освіти, зокрема, педагогічної. Відбувається інтенсивне реформування навчально-виховної практики, розробляються і впроваджуються нові проекти, модернізується зміст освіти, методи і засоби навчання у вищій школі, нововведення набувають масового характеру.

Процес накопичення знань, як і процес накопичення капіталу, схожий з економічним зростанням держави. Об'єми капіталовкладень в країнах Європи в нематеріальні активи, що формують базу знань (науково-дослідні і дослідно-конструкторські роботи, освіта і програмне забезпечення для обчислювальної техніки), рівні або перевищують капіталовкладення у фізичне устаткування. Компанії вкладають одну третину своїх інвестицій в заснований на знаннях нематеріальний капітал – в професійну освіту кадрів, патенти, ліцензування, проектування, маркетинг [3].

По мірі еволюції системи вищої освіти від елітної вищої школи до демократичної масової вищої школи і зміщення акценту з викладання на засвоєння знань, студенти стають більш значущими дійовими особами як основні клієнти, споживачі освітніх послуг. Виникає необхідність створення належних організаційних і управлінських механізмів для реалізації цих нових ролей і розв'язання поставлених ними складних завдань. Так, вузи повинні проводити моніторинг потреб студентів, надавати їм інформацію та направляти їх у виборі професії, допомагати студентам-інвалідам і малозабезпеченим студентам, а також підтримувати зв'язки зі своїми випускниками, виступаючи в якості ресурсного джерела для їх працевлаштування і залучення фінансування [2, с. 63].

Ще однією тенденцією розвитку професійної освіти є надзвичайний вплив науково-технічного прогресу. Доступність знань у зв'язку з прискоренням темпів розвитку технологій стала найважливішою вимогою для участі в глобальній освітній системі. Завдяки новим інформаційним і комунікаційним технологіям істотно прискорився процес створення, використання і поширення знань. Таким чином, здатність будь-якої країни

скористатися перевагами економіки, заснованої на знаннях, залежить від того, наскільки швидко вона зможе адаптувати свій потенціал у сфері формування знань і обміну ними [1, с. 71].

Багато змін викликані впровадженням нових технологій. Сьогодні вони можуть використовуватися як педагогічні засоби – для трансформації процесу навчання, ресурсні засоби – наприклад, електронні бібліотеки, а також адміністративні – для підвищення дієвості та економічної ефективності процедури управління академічною діяльністю.

Традиційні бібліотеки у прогресивних країнах сьогодні перетворилися в багатофункціональні інформаційні центри, оскільки їх ключові функції трансформувалися у зв'язку з переходом до цифрових форм інформації. Водночас, інновації у сфері інформаційних та комунікаційних технологій ставлять нові складні завдання перед вищими навчальними закладами щодо фінансування, виконання вимог якості освіти, прав інтелектуальної власності тощо.

Також, в сучасних умовах розвитку ринку праці постійно зростає запит на молодих фахівців з вищою освітою, це підтверджують дослідження проведені в Канаді, Великобританії та США. З'ясовано, що кількість робочих місць, які потребують вузівської підготовки росте більш інтенсивними темпами, ніж кількість робочих місць, для яких потрібна більш низька освітня підготовка, а також ця тенденція буде посилюватися [2, с. 263].

Нова світова стратегія розвитку освіти на основі компетентнісного підходу вимагає виникнення розгорнутих систем освіти, що охоплюють широкі кола населення. Дані системи професійної підготовки повинні забезпечити зріст висококваліфікованих спеціалістів через створення сприятливих умов для неперервної освіти громадян з метою розвитку їх творчого потенціалу, сприяти міжнародному визнанню кваліфікацій та ступенів, що присуджуються навчальними закладами в окремих країнах.

У нових умовах розвитку освіти вищі навчальні заклади організовують свою навчально-виховну, дослідницьку роботу відповідно до потреб у професійній освіті різних категорій населення: працюючих студентів; студентів зрілого віку; студентів, що навчаються дистанційно; студентів, що навчаються неповний день; студентів заочного та вечірнього відділень; студентів, що навчаються на вихідні і т.д. Популярними стали нові форми навчання, що передбачають відвідування студентом не одного навчального закладу або участь у декількох освітніх програмах паралельно чи послідовно. Таким чином, студент бере на себе ініціативу власного професійного профілю на ринку праці [1, с. 76].

В кінці XIX на початку XX століття в багатьох країнах була проведена перебудова вищої педагогічної освіти, яка викликана потребами у розв'язанні основних протиріч: між високими вимогами, що пред'являються сучасним суспільством до спеціалістів, і недостатнім рівнем їх професійної підготовки; необхідністю оновлення змісту вищої освіти у зв'язку з зростанням об'єму інформації. Подібні тенденції вже торкнулися різних сторін вищої педагогічної освіти України, тому завдання педагогічних працівників, освітніх менеджерів –

продовжити модернізацію професійної педагогічної освіти активно вивчаючи традиційний та інноваційний досвід країн світу і, дотримуючись зобов'язань Болонських реформ, зберегти власні традиції професійної підготовки майбутніх учителів.

Список використаних джерел

1. Бондаренко Е. Н. Профессиональное педагогическое образование в зарубежных странах на современном этапе : монография / Е. Н. Бондаренко. – Минск : Тесей, 2008. – 224 с.

2. Набиев Е. А. Становление и развитие теории высшего профессионального образования в Республике Казахстан: дис... д-ра пед. наук: 13.00.01. Омск, 2003.

3. Wagner A. The Economics of Teacher Education // International Encyclopaedia of Education / T. Husen, N. Postlethwaite / Oxford: Pergamon, 2004.